

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26CoE/38/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8415202834
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Sláviková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8415202834.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného K. T., s.r.o., so sídlom v Bratislave, Vajnorská 100/A, IČO: 36 432 105, zastúpeného JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., advokátkou, AK Bratislava, Martinčekova 13, korešpondenčná adresa Vajnorská 100/A, Bratislava, proti povinnej Márii O., bytom E. č. XX, o vymoženie sumy 796,35 EUR s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č. k. 8Er/193/2015 - 16 zo dňa 16. júla 2015, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Michala Brožinu, Exekútorický úrad Svidník, EX 518/2015-3 o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Exekučným titulom vo veci je rozhodcovský rozsudok zo dňa 10.9.2014 sp. zn. II/2014-2510, vydaný Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie so sídlom v Bratislave. Právny vzťah medzi právnym predchodcom oprávneného, Všeobecnou úverovou bankou, a.s. a povinnou vznikol na základe Zmluvy o poskytnutí flexipôžičky (ďalej len „Zmluva“) zo dňa 16.11.2006 č. 004673201161106. Oprávnený uzatvoril s veriteľom Všeobecná úverová banka, a.s. zmluvu o postúpení pohľadávok, v zmysle ktorej došlo k postúpeniu pohľadávky z uvedenej Zmluvy na súčasného oprávneného. S odkazom na § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku § 52 a nasl., zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), príslušné ustanovenia smernice Rady č. 93/13/EHS, stanovisko Súdneho dvora ES vo veci C-243/08 Pannon GSM Zrt. c/a Erzsébet Sustíkné Györfi, bod 40, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 6Cdo/1/2015, rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3CoE/29/2010 a 4CoE/42/2010, využijúc oprávnenie dané Exekučným poriadkom, exekučný súd preskúmal predložený exekučný titul a jeho súlad so zákonom a dospel k záveru, že rozhodcovská doložka uvedená v čl. IX. bod 3. Všeobecných obchodných podmienok VÚB, a.s. na poskytovanie spotrebných úverov fyzickým osobám - občanom, ktoré sú súčasťou spotrebiteľskej formulárovej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Súd preto konštatoval neplatnosť rozhodcovskej doložky podľa § 53 ods. 5 OZ. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu, odvíjajúci sa od vyslovenia neplatnosti rozhodcovskej doložky má za následok materiálnu nevykonateľnosť exekučného titulu, rozhodcovského rozsudku. Na základe týchto skutočností súd žiadosť o udelenie poverenia zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal oprávnený v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovuje, alternatívne, aby príslušný súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu

zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podanie odvolania odôvodnil § 205 ods. 2 písm. a/, d/, e/, f/, § 221 ods. 1 písm. d/, f/, h/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.). Oprávnený uviedol, že exekučný súd svojou preskúmavacou činnosťou vo vzťahu k rozhodcovskej doložke prekročil oprávnenia dané mu príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku, čím oprávnenému odňal možnosť konať pred súdom a zároveň mu odňal právo domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky voči povinnej v exekučnom konaní, čo je bezpochyby súčasťou jeho ústavného práva na súdnu ochranu. Uviedol, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má rovnaké právne účinky ako rozsudok všeobecného súdu, t.j. takýto rozsudok zakladá prekážku res iudicata a exekučný súd je ním viazaný rovnako ako rozhodnutím všeobecného súdu. Rozhodcovský rozsudok je bezpochyby materiálne vykonateľným rozhodnutím a je spôsobilým podkladom pre vykonanie exekúcie. Zároveň týmto postupom exekučný súd vážne narúša princíp právnej istoty, keďže v skutkovo i právne obdobných veciach súdy rozhodujú odlišne bez primeraného právneho základu. Exekučný súd takto vylúčil možnosť pre oprávneného riešiť svoje spory v rozhodcovskom konaní, čo bezpochyby zasahuje do zákonom daných práv oprávneného. Zákon o rozhodcovskom konaní a rokovací poriadok príslušného rozhodcovského súdu poskytuje obom stranám dostatok priestoru na uplatňovanie a bránenie svojich práv a nemožno pochybovať o zákonom priebehu rozhodcovského konania, ani o rovnocennom postavení povinného v rámci rozhodcovského konania v porovnaní s konaním na všeobecnom súde. Oprávnený poukázal na príslušné ustanovenia zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, v zmysle ktorých si právny predchodca oprávneného, VÚB, a.s., ponukou návrhu na uzavretie rozhodcovskej doložky plnil len svoju zákonnú povinnosť. Postup banky, ktorý je v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami preto nemôže byť považovaný za neprijateľnú zmluvnú podmienku a byť tak postihovaný neplatnosťou. Rovnako nie je možné pochybovať o zákonnej, písomnej forme uzavretej rozhodcovskej doložky. Exekučný súd tak svojím postupom znemožnil uplatniť právo oprávneného priznané právoplatným exekučným titulom, ktorého účinky sú zhodné s právoplatným rozsudkom všeobecného súdu.

Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 O.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

Exekučný súd je podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku o.i. povinný skúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súd teda neskúma vecnú správnosť vydaného rozhodcovského rozsudku, ale jeho súlad so zákonom. Pri existencii rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu v spotrebiteľských veciach skúma, či rozhodcovskému orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, bola daná právomoc vo veci konať. V prípade zistenia nedostatku v tomto smere, t.j. pri zistení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky, je namieste konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť takéhoto exekučného titulu. Toto spolu s princípom dôslednej ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu dáva podklad pre taký postup exekučného súdu v konaní, ktorý mal za následok neudelenie poverenia.

Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejsť daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/146/2011).

Pre rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnej veci má zásadný význam skutočnosť, že výhradná rozhodcovská doložka ako neoddeliteľná súčasť všeobecných obchodných podmienok, ktoré tvoria prílohu Zmluvy, čl. IX, bod 3/, nebola platne uzavretá, a teda ako taká nebola spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu. Rozhodcovský súd tak nemal oprávnenie vo veci konať. Platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy resp. doložky je základnou a nevyhnutnou skutočnosťou, bez ktorej nie je daná právomoc rozhodcovského súdu rozhodovať vo veci. Neplatná rozhodcovská doložka znamená vo svojich dôsledkoch nulitný rozhodcovský rozsudok, ktorý nemožno vykonať.

Nie je možné súhlasiť ani s argumentáciami oprávneného, že pri uzatváraní Zmluvy medzi právnym predchodcom oprávneného a povinnou došlo iba k naplneniu ustanovenia § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách.

Nie je možné súhlasiť s odvolacou námietkou oprávneného, že pri uzatváraní Zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru medzi právnym predchodcom oprávneného, Všeobecnou úverovou bankou, a.s. a povinnou došlo iba k naplneniu ustanovenia § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Podľa § 93b ods. 1 Zákona o bankách sú banky povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov [§ 5 písm. i)] budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona. Stanovenie povinnosti banky ponúknuť klientom návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy neznamena, že veriteľ je oprávnený včleniť do svojich zmlúv také znenie rozhodcovskej doložky, ktoré zakladá značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. K tomu je potrebné uviesť, že právny predchodca oprávneného neuzatvoril s povinnou osobitnú rozhodcovskú zmluvu (ani nedal povinnej osobitný návrh na jej uzatvorenie spolu s príslušným poučením, ale tento „návrh“ je súčasťou všeobecných podmienok Zmluvy o poskytnutí flexipôžičky, pričom samotný text návrhu obsahuje zároveň súhlas dlžníka s návrhom), ale výhradná rozhodcovská doložka je zakomponovaná ako súčasť Všeobecných obchodných podmienok právneho predchodcu oprávneného, čo sponchýbňuje jej individuálne predloženie zamestnancom banky spolu s primeraným poučením a výslovné prijatie tejto zmluvnej podmienky povinnou. Uvedené zákonné ustanovenie Zákona o bankách, ktorým oprávnený ospravedlňuje postup právneho predchodcu pri uzatváraní zmlúv však nepochybne vyžaduje individuálne vyjednanie rozhodcovského konania zo strany spotrebiteľa, keďže umožňuje klientovi, spotrebiteľovi návrh neprijíť. Skutočnosť, že zmluvné podmienky ako celok sú vopred pripravené a spravidla ich nemožno meniť individuálnym dojednaním, nepochybne svedčia tomu, že povinná ako spotrebiteľ nemala možnosť a vôľu si rozhodcovskú doložku dojednať individuálne. Oprávnenému sa v priebehu konania nepodarilo preukázať opak a dokázať, že zo strany povinnej došlo k individuálnemu vyjednaniu výhradnej rozhodcovskej doložky resp. k jej výslovnému prijatiu po primeranom poučení. Súd poukazuje na to, že aj banková inštitúcia v pozícii veriteľa pri uzatváraní zmluvy so spotrebiteľom, je povinná rešpektovať príslušné zákonné normy chrániace práva spotrebiteľa.

Zmluvná podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ tak nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Zmluvné dojednanie, ktoré spotrebiteľom nie je individuálne vyjednané, je tak bezpochyby možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pričom výhradná rozhodcovská doložka uzavretá v takejto podobe je zároveň v rozpore s ústavným právom osoby na súdnu ochranu. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS ako nekalú.

Odvolací súd poukazuje tiež na odvolaciu námietku oprávneného, že povinná ako klient banky, právneho predchodcu oprávneného mala v zmluvných podmienkach danú možnosť rozhodcovskú doložku neuzavrieť. Vzhľadom na obsah a znenie návrhu banky ako aj obsah výhradnej rozhodcovskej doložky určujúcej konkrétny rozhodcovský súd ako aj miesto konania rozhodcovského konania, ktorá takúto možnosť odstúpenia neobsahuje, ako aj s ohľadom na skutočnosť, že rozhodcovská doložka tvorí neoddeliteľnú súčasť obchodných podmienok banky, ktoré sú nemenné a vopred pripravené, je zrejme, že táto námietka oprávneného nie je dôvodná.

Odvolací súd nepopiera, že rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní je alternatívnou možnosťou k súdnemu konaniu, avšak ak je spotrebiteľ nútený sa podrobiť rozhodnutiu rozhodcovského súdu, ktorý bol vopred určený veriteľom, nemôže ísť o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku, pretože tá bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ tak nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Zmluvné dojednanie, ktoré spotrebiteľom nie je individuálne vyjednané, je tak bezpochyby možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pričom výhradná rozhodcovská doložka uzavretá v takejto podobe je zároveň v rozpore s ústavným právom osoby na súdnu ochranu. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle ustanovení Smernice Rady ako nekalú.

Osobitné vyjednanie, ktoré je podmienkou platnosti uzavretej rozhodcovskej doložky, sa má sledovať predovšetkým z pohľadu ochrany spotrebiteľa, to znamená, či si spotrebiteľ z určitých dôvodov osobitne vymienil istú zmluvnú klauzulu, lebo má pre neho nejaký osobitný, prospešný význam. Odvolací súd pritom nepochybne o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne

vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by tak jeho individuálne vyjednávanie nedávalo zmysel. Práve toto je zmyslom osobitného vyjednaní istých zmluvných podmienok. Spôsob, akým je v tomto a v obdobných prípadoch rozhodcovská doložka predložená spotrebiteľovi, je skôr o nevhodnom spôsobe predloženia zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup predstavuje nekaloobchodnú prax podľa § 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Výhradná rozhodcovská doložka, ktorá bola predformulovaná poskytovateľom úveru, dodávateľom služby, a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu, navyše na geograficky neprijateľnom mieste, spĺňa charakteristiku nekalej zmluvnej podmienky, ako to uviedol aj súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého uznesenia, s odkazom na závery stanoviska Súdneho dvora ES vo veci C-243/08 zo dňa 4.6.2009 Pannon GSM Zrt. c/a Erzsébet Sustikné Györfi, bod 40. Rovnako je možné takúto zmluvnú podmienku považovať za uzavretú v rozpore s dobrými mravmi (IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011). Súdu nič nebráni judikovať neplatnosť rozhodcovskej zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ, v zmysle generálnej klauzuly podľa § 53 ods. 1, pre rozpor s § 53 ods. 5 OZ.

Rozhodcovský rozsudok predložený oprávneným ako exekučný titul je tak vydaný orgánom, ktorému nebola platne zverená právomoc vo veci konať a rozhodnúť. Takýto rozsudok nie je platným právnym úkonom a nemôže byť považovaný za rozhodnutie, ktoré je spôsobilé byť podkladom pre nariadenie exekúcie. Na splnenie tejto podmienky musí exekučný súd prihliadať v každom štádiu exekučného konania. Práva oprávneného v tomto prípade, vzhľadom na prelomenie zásady res iudicatae (t.j. definovanie rozhodcovského rozsudku zo dňa 10.9.2014 sp. zn. II/2014-2510, vydaného Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie ako nulitého právneho aktu), vo vzťahu k možnosti vymôcť pohľadávku voči povinnej, nie sú dotknuté.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa odvolací súd stotožňuje so záverom exekučného súdu, že pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul.

K námietke oprávneného, že postupom exekučného súdu boli porušené procesné práva účastníka konania a bola mu odňatá možnosť vyjadriť sa k postupu súdu pri preskúvaní exekučného titulu, odvolací súd uvádza, že postup exekučného súdu nie je v rozpore s procesnými právami oprávneného. Obsah listín predložených oprávneným bol v tomto prípade postačujúci na objasnenie veci a na dostatočné posúdenie skutkového stavu. Práva oprávneného neboli porušené a postupom súdu mu nebola odňatá možnosť konať pred súdom. Oprávnený využil svoje právo podať proti rozhodnutiu súdu odvolanie, čím tak vyjadril svoje námietky a nesúhlas so skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvého stupňa, ku ktorým súd dospel z predložených listinných dôkazov. Podanie odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa tak možno bezpochyby považovať za zhojenie namietaného porušenia práva oprávneného vyjadriť sa vo veci (tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I ÚS 38/2013 zo dňa 24.10.2013).

Súd prvého stupňa preto postupoval správne, keď v súlade s postupom podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku po preskúvaní predloženého návrhu na vykonanie exekúcie žiadosť o udelenie poverenia zamietol.

Z uvedených dôvodov odvolací súd v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Odvolací súd dopĺňa, že v zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku zo dňa 19.2.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.6.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Vzhľadom na vyslovenie absolútnej neplatnosti rozhodcovskej doložky odvolací súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími odvolacími námietkami.

O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Oprávnený nebol v odvolacom konaní úspešný, ostatným účastníkom trovy odvolacieho konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.